

Konsten att förena pris och fest

Stipendier och samvaro hör till hörnpelarna i Gamla Blackebergares verksamhet. För sjätte året i rad lyste föreningen upp mörka och trista november med en välbesökt höstfest. Omkring 60 middagsgäster hade infunnit sig. Bland dem befann sig sju av skolans elever. För tredje året i rad delades nämligen kunskapspriser ut i ljushallen till dessa unga begåvningar i "Nobels sex ämnen": fysik, kemi, biologi (medicin), ekonomi, litteratur och fred. Av inbjudna rektorer hade Jenny Rångeby tackat ja.

Höstfesten hade denna gång franskt tema. Vi hade valt att hålla till i "pentrydelen" av skolmatsalen, dekorerad med rödrutiga dukar och mängder av ljus. Familjen Banda överträffade sig själv i fantastiskt vällagade franska delikatesser. På menyn fanns allt från Bouillabaisse, Croque Monsieur, Salade Nicoise, Quiche Lorraine, Beuf bourguignon fram till goda ostar med frukt och som dessert en underbar Mousse au Chocolat. Då har ändå inte den underbara laxmosaiken nämnts. Oj, som vi åt, och så trevligt det var.

Bara några veckor senare var det dags för en ny stipendieutdelning i föreningens regi på julavslutningen: i vår uppsatsstävling valdes två av 70 insända bidrag ut för ett delat förstapris. Båda författarna visade sig vara kända i

detta sammanhang redan tidigare. Så tillkom ett tredjepris och fem hederspriser. Läs mer på sidorna 3-7.

Text: Hans Wolf & Kerstin Eliasson. Foto: Hans Wolf.

Uppsatsvinnare från vänster: Benjamin Tjäder, Alice Hugosson, San Aref, Benjamin Hjorth, Eje Åhs, Klara Malmström, Nathalie Demir och Stran Aldur.

Kunskapspristagare från vänster: Henrik Åkerberg, Jonathan Jilg, Veronica Enblom, Tania Toufani, Nicole Nguyen och Alfred Isaac tillsammans med rektor Jenny Rångeby.

Det här gör vi i vår

Det nya verksamhetsåret startar onsdagen den 16 mars med den för föreningen typiska kombinationen av nytta och nöje: **årsmötet** i skolan där alla bjuds på något gott att äta och förhoppningsvis får möta en eller annan hemlig gäst. Läs mer på sidorna 8 och 12.

Exakt sex veckor senare, onsdagen den 27 april, har vi möjlighet att besöka **Konserthus** för att höra Stockholms kungliga filharmoniker under ledning av den finländska dirigenten Susanna Mälkki som numera har hela världen som arbetsfält. Evenemanget beskrivs närmare på sidan 12.

Där kan du också läsa mer om hur vi hälsar våren utomhus på en vandring tisdagen den 17 maj i de nygamla områdena **Kristineberg och Hornsberg**. Vi återser vår lysande konstguide Marie Andersson. Konserten och vandringen åtföljs av eftersits för den som vill.

Ordföranden har ordet

Förhoppning för 2016: medlemsökning och golfseger

Så går vi då mot ljusare tider igen. Ja, man kan ju undra vad avser krig, flyktingdramatik, terrordåd och annat elände, men jag tänkte på klimatet. Ju äldre jag blir desto svårare tycker jag att vintrar blir. Mörker och kyla och ibland är det halt också. Men som sagt nu börjar vi närma oss den drägliga delen av året.

Till att börja med skulle jag vilja påminna om att du i kuvertet med Medlemsbladet också finner en faktura och vi är tacksamma för att du betalar årsavgiften, så att vi kan fortsätta dela ut stipendier och priser till dagens elever och även på andra sätt utveckla samarbetet med vår gamla skola.

2015 var ett år när vi blev något fler medlemmar i föreningen, och vi ska försöka fortsätta på det spåret, även om vi nog inte ska hoppas på några stora förändringar.

Tillsammans med ett gäng gamla årgångskamrater är jag i färd med att ordna en fest för att fira att det är 50 år sedan vi tog studenten. I samband med den festen vore det väl sjutton om vi inte skulle kunna värva några fler

medlemmar. Vi har kommit rätt långt i planeringen så det ska nog kunna bli ett bra jubileum.

Året som gått har vi som vanligt haft ett antal aktiviteter som har varit spännande och uppskattade, mer om detta kan ni läsa på annan plats i medlemsbladet.

Uppsatstävlingen var som vanligt ett evenemang som rönt stort intresse. Liksom året dessförinnan fick vi in drygt 70 alster som vi i juryn läste med en del möda och stort intresse. Kul! Dessutom var Hans Wolf och jag på höst avslutningen och delade ut priser till de åtta främsta i tävlingen. Förutom att det är roligt att träffa pristagarna är det också ett mycket spännande event med sång och musik.

Mycket speciella inslag är även jultal och julklappsutdelning med en av skolans lärare, Petter Jenner vilket hade mycket högt underhållningsvärde. Det är lite annat än på vår tid. Petter utlovade också ett bidrag till vår tidning vilket du kan läsa på sidan 9.

Nåväl, för det innevarande året hoppas jag sammanfattningsvis att vi ska kunna värva några fler medlemmar, att vi ska fortsätta att arrangera intressanta aktiviteter som ni medlemmar uppskattar och att vi studenter -66 får en fin jubileumsfest. Det vore också spännande om vi kan hitta nya samarbeten med skolan till fromma för dagens elever.

Härutöver så har jag som personligt mål att återta titeln som årets golfmästare som jag ju tappade 2015. Vi får väl se hur det går, jag har ju bara vunnit en gång på typ tio försök, men skam den som ger sig. Väl mött under 2016!

Peter Hellström

Tisdagsluncher

Tisdagsluncherna i skolan är ett utomordentligt tillfälle att träffa ”gamla blackebergare” och samtidigt äta en god lunch till det facila priset om 50 kronor. Vi samlas i skolan kl 12 första tisdagen i månaden under terminerna.

Glöm inte årsavgiften

Årsavgiften för 2016 är 150 kronor som betalas in på postgiro 11799 11-1
Fakturan medföljer detta medlemsblad.

Vi vill ha din e-postadress!!

Vi vill kommunicera med våra medlemmar. Se till att vi har din e-postadress så får du fortlöpande information om våra aktiviteter!!
Glöm inte anmäla om du byter e-post!
Maila din e-postadress till Lennart Holmqvist:
lennartboholmquist@gmail.com.

Redaktion Medlemsbladet

Hans Wolf, chefredaktör
e-post: 08370941@telia.com

Två vägar till befrielse

Några var tidigt ute med sina bidrag i Gamla Blackebergares årliga uppsatstävling, öppen för alla elever. Men de flesta väntade till sista kvällen före manusstopp vid midnatt den 19 november, då texterna strömmade in på juryns datorer. 70 uppsatser blev det till slut, på temat "Nya horisonter".

På julavslutningen belönades åtta av dem, och för första gången blev det ett delat förstapris, mellan **Eje Åhs**, S3a, som redan vunnit två gånger förut, och **Stran Aldur**, S3b, som tog klivet upp från ett hederspris förra året.

Nu är båda inne på sin sista termin i skolan. En av årets första skoldagar kommer de till skolans bibliotek för ett samtal med Medlemsbladet. Vi är förvisso inte ensamma där, det är många som vill utnyttja bibliotekets möjligheter. Eje träffade vi där för precis två år sedan, när han vann första gången.

Hans bidrag var nu det som kom in först av alla, ett par veckor före "deadline". Ändå blev det ingen rivstart, det dröjde innan han blev riktigt inspirerad av ämnet.

– Jag funderade först på att skriva i form av en dagbok, berättar han.

Men så väcktes idén om en originell brevnovell som egentligen blev mer en monolog än en dialog: brevskrivarens väg till självkännedom efter en lång sjukdomsperiod, som det heter i juryns motivering.

Stran skildrade ett av de flyktingöden som man kunde följa i många av uppsatserna i både novell- och essäform men skilde ut sig som "en välskriven flyktingberättelse där befrielse från tro blir en drivkraft till förändring". Ett annat vanligt ämne, som dock inte var representerat bland pristagarnas, var science fiction, en utomjordisk horisont.

Trots de stora olikheterna har Ejers och Strans uppsatser en sak gemensam: de handlar om befrielse från handlingsförklaring. Man kan undra om det hos Strans jaggestalt är fråga om auktoritetsberoende i allmänhet eller mer specifikt i religiös mening.

– I det här fallet gäller det religiös tro, bekräftar Stran.

"Förlåt mig Gud, men jag vill gärna simma mot ljuset själv", låter hon sin huvudperson säga.

För fem år sedan blev hennes bror Kasri vår uppsatstävlingens första manliga vinnare – på temat "Sverige i världen, världen i Sverige" – hans flykting hade redan landat här. Idag har Kasri två år kvar på sin utbildning till läkare i Linköping, berättar hans syster. Han betydde en del för hennes skolval också.

Föräldrarna kommer från turkiska Kurdistan. Stran tänker utbilda sig till jurist, kanske bli advokat.

– Jag vill gärna arbeta med människor, säger hon.

Eje berättade för två år sedan för Medlemsbladet att han hade ett stort intresse för historia. Nu verkar han ha andra planer.

– Jag skulle vilja studera språkvetenskap, säger han.

Vad skulle dessa båda drivna skribenter rekommendera Gamla Blackeborgare att läsa?

– Paula Hawkins thriller "Kvinnan på spåret", säger Stran som gärna läser deckare med samhällsanknytning.

– John Irving, föreslår Eje, fastän han har hämtat namnen i sin novell från Jack Kerouacs "On the road".

Text och foto: Hans Wolf

Läs vinnande bidrag

På följande sidor hittar du de två första pristagarnas bidrag. Övriga vinnande bidrag finns på vår hemsida.

Vinnare

Första pris, vardera 2500 kronor

Eje Åhs, S3B, "för en synnerligen välformulerad och beläst novell som visar vägen till självkännedom efter en svår sjukdomstid".

Stran Aldur, S3A, "för en välskriven flyktingberättelse där befrielse från tro blir en drivkraft till förändring".

Tredje pris, 1000 kronor

Benjamin Tjäder, S1B, "för en ambitiös essä där flyktingfrågan ses i ljuset av en bred konfliktlösning i världen".

Hederspris utan rangordning inbördes, 500 kronor

San Aref, S1B, "för en inlevelse bakom rubrikerna i en skildring av ett flyktingdrama till sjöss".

Nathalie Demir, E2B, "för en novell där flyktingfrågan med närhet och dramatik förflyttas till sin källa".

Benjamin Hjorth, E2D, "för en novell som får liv av kontrasterna i livsstil hos personer i Sverige, Kenya och Kalifornien".

Alice Hugosson, NS3, "för en direkt, okonstlad och mycket läsbar berättelse om hur livet byter karaktär med miljön i hem och skola".

Klara Malmström, S1B, "för en trovärdig och engagerande skildring av hur vänskap kan förändras och förändra".

Uppsats på temat Nya horisonter

Eje Åhs – delat första pris

Käre Sal

Eller förlåt, bara Sal. Jag skulle aldrig ha uttryckt mig så i tal – eller till dig för den delen – men nu är jag förpassad till brevets format, och frånvaron av den muntliga kommunikationens så välbehövliga instrument gör att de av tiden resta skyddsbarriärerna ter sig oöverkomliga. Ironiskt är det, att jag besitter förmågan att så träffsäkert ådagalägga mina tanke-mönster, samtidigt som jag är deras fånge. Det är också ironiskt, att jag sitter här och skriver ett brev till dig, ett brev som egentligen är ämnat för en person som inte längre finns, men eftersom tiden ej ännu har tyglats, får du äran att agera ställföreträdare. Återigen får jag be om ursäkt, ty det är inte meningen att vara sarkastisk. Men bitter är jag. Jag tänker mycket nu för tiden. Kanske ryggar du tillbaka inför det. Kanske tänker du: "Dean Moriarty, den där skenintellektuelle bondfångaren som hellre fick saker förklarade för sig än tänkte igenom dem själv? En tänkande man? Vilken naturkraft är det som har kunnat tvinga honom till den förfärande bördan att behöva tänka?" Vi kommer alldeles strax till det.

Framför sängen i vilken jag skriver det här brevet hänger en spegel. Jag har kommit på mig själv med att stirra in i spegelbildens ögon, utan att kunna rycka loss mig. Var det Nietzsche som menade att om man stirrade ner i avgrunden tillräckligt länge, så stirrar den tillbaka på en? Jag har för mig att han åsyftade något helt annat med det, något som rörde moral, men det har känts rätt passande angående mitt förhållande till min spegelbild. Du får ursäkta allusionen, det är bara så att jag inte vet hur jag annars ska nedteckna det jag känner. Vad som upprör mig är däremot inte det faktum att jag stirrar in i dessa ögon – utan det är att de tycks tillhöra en främling. Missförstå mig inte nu; jag är tämligen säker på att kroppen som reflekteras i spegeln är min, men likväl känns den på något sätt obekant. Det är som att anletsdragen på sätt och vis har fått ett djup som inte funnits där tidigare. Jag vet inte hur jag ska beskriva det.

Kanske undrar du – utöver det där om mitt tänkande - också varför

jag är bitter. Nå, jag tänker inte undanhålla sanningen från dig. För exakt 23 dagar sedan råkade jag ut för en olycka. Jag ska inte besvara dig med detaljerna, ty de är ovidkommande, men för att göra en plågsamt lång historia kort: Jag har blivit förlamad. Läkarna talade om något som heter "paraplegi", med en kort bisats sprängfylld av löjligen plattityder. Vilken tur jag har att jag lever och sådant. Min första instinkt var att resa mig upp, trycka dem mot väggen, och först vråla ut en grundläggande förklaring av begreppet tur, sedan fråga dem vad poängen med att leva som en fånge i ens egen kropp skulle vara. Fast kroppen lydde inte, varpå en ångest började sippra fram, och det dröjde inte länge innan det kändes som att den uppslukade alla celler i kroppen. Inte den gamla, tröttsamma ångesten, utan en ny, främmande, panikartad och hjälplös sådan. Jag märker att jag börjar bli ostadig på handen nu, så jag ska avsluta brevet här.

En sak till bara, som förbryllar mig. Känner du till ångestpamfletterna de delar ut till traumapatienter på sjukhuset? Nej, det gör du såklart inte. Ett av tipsen som ges för att hantera ångesten är att "trycka ner fötterna i golvet och rikta uppmärksamheten mot hur det känns i fötterna och kanske beskriva känslan utan att värdera". Kan du förklara den meningen för mig? Jag har aldrig utgett mig för att vara särskilt smart, men jag förstår inte direkt hur det är tänkt att jag, som - hur mycket jag än försöker - inte kan röra, än mindre känna något, i nedre delen av kroppen, ska lyckas med detta. Har du någon förklaring? Jag väntar med spänning på svar.

Vänliga hälsningar,
Dean Moriarty

Sal

En vecka har förflutit sedan jag skickade brevet. Jag förebrår dig inte för att du inte har svarat. Jag vet att du säkert fortfarande sitter och funderar över vad du ska skriva. Du var alltid den eftertänksamme, den som kunde sitta och reflektera i timtal över saker som vi andra hanterade halvautomatiskt.

En vecka har förflutit. Vanligtvis hade jag inte vetat hur jag skulle presentera detta till synes simpla sakförhållande. Det brukade bekymra mig mycket, hur man skulle få en så enkel mening som denna att rymma den uppsjö av känslor, tankar, intryck, som hade varit, men inte längre är. Kommer du ihåg den där konstmetoden som Old Bull Lee brukade tala om, trompe l'œil, eller vad det nu hette? Det där framställningssättet som syftar till att bedra ögat, och som kan få en försvinnande liten målning att skildra ett ofantligt stort motiv. Tror du att det kan överföras till språket? Trompe la tête? Jag vet inte. Vad jag vet är att "en vecka har förflutit" som ordföljd just nu känns mer adekvat än något annat.

Vet du vad det mest plågsamma med mitt tillstånd är? Solen. Solen, som i sin arrogans följer sin bana som om inget hade hänt, och vars strålar varje morgon hänsynslöst tränger sig in genom fönstret och angriper min kropp. Jag har bett grannen om hjälp med att sätta upp persienner, men hon har inte hört av sig än. Är väl upptagen med sitt. Helst av allt skulle jag vilja stänga ute omvärlden helt - och med den vetenskapen om fortgången av allt - men av begripliga skäl är jag nödsakad till viss interaktion med den.

Ett annat tips som ges av ångestpamfletterna jag nämnde i förra brevet är att man inte ska isolera sig själv, men jag har inte längre något gemensamt med omvärlden. Den är oförstående inför min apokalyps. Den fortsätter längs sina invanda mönster, precis som solen, alltid med något mål i förgrunden. Den stannar aldrig upp och reflekterar över sitt tillstånd, till skillnad från mig, som inte längre har något val i frågan. På tal om mönster ska även vanor vara viktiga för sådana med samma tillstånd som mig, och även där känns uppmaningen främmande. I vanor finns det bara skräck. Det som skrivs på de här pamfletterna är verkligen helt åt helvete. Men vad vet jag. Kanske är jag abnorm, en avvikelse från samhällets normativa kalibrering av dess objekt, en som varken känner sådant man bör känna, eller tänker sådant man torde tänka.

”Men vid en av kanterna har det otroligt nog växt fram en vit ros.” Foto: Hans Wolf

Har du upplevt den där skamfulla känslan som infinner sig när man hänger sig åt något, som man vet är allt annat än oklanderligt? Det är ungefär så de här obesvarade breven känns för mig. Genom att skicka iväg dessa brev avslöjar jag ju trots allt mitt innersta väsen för dig, en person som så vitt jag vet är väsensskild den person brevens innehåll är ämnat för. Men tro mig: allt jag hittills har skrivit till dig är sprunget ur nödvändighet. Vari den nödvändigheten består vet jag inte med säkerhet, men dess bestånd är något absolut, något jag känner lika distinkt som mitt hjärtas slag. En psykolog skulle förmodligen benämna det ”katharsis” och hänvisa till förträngda barndomsminnen, och jag skulle vanligen vara benägen att instämma, men vad gäller allt ovanstående och tidigare skrivet känns det som att det vore en förenkling. Det här handlar om mer än så. Om min identitet, eller – om du ursäktar uttrycket – min själ. Och jag kan inte skaka av mig den här fasansfulla känslan av att se en främling blicka tillbaka mot mig från spegelytan. Även om jag inte gärna vill tillskriva mitt tillstånd någon slags dunkel mystik, så är det någonting mer. Det måste vara någonting mer.

Dean

Sal
Det här kommer att bli mitt sista brev

till dig. Jag vet inte vad det var jag trodde mig skulle kunna utvinna ur en kommunikation med dig, men jag inser nu att en sådan ändå skulle vara fruktlös. Själ - och det är den jag försöker förmedla - mister sin betydelse, drar sig undan, när man försöker översätta den till ord. Mellan oss, och mellan alla människor som någonsin har vandrat på denna jord, finns det en oöverkomlig helvetesavgrund över vilken alla försök till gemenskap förvrids till något groteskt annorlunda

än den tilltänkta formen. Vissa är bara mer enträgna än andra att ignorera den, inte titta ner, och vidhålla att mottagaren fullgott har förstått meddelandet. Vilket såklart undantagslöst är lögn. All kommunikation är lögn. Ändå kan jag inte förmå mig att sluta skriva till dig. Jag vill bara ha ett tecken på att du har mottagit dessa meddelanden, att du åtminstone på ett yligt plan har registrerat vad det är jag säger, och tillåter mig existera – om än på ett minimalt, undanskjutet skrå – i ditt medvetande. Kanske är det som är groteskt annorlunda bättre än inget alls.

Jag täckte för spegeln nyligen. Det var omöjligt att tänka klart när det satt en alltid iakttagande främling i rummet. Och tänka klart är något jag nu måste göra. Situationen är ohållbar, för att uttrycka mig så opersonligt som möjligt. Något måste göras. Jag har radat upp de alternativ jag tycker mig ha, men alla verkar falla på sig själva. Att acceptera mitt tillstånd går inte, då mitt tillstånd till natur är oacceptabelt. Att söka terapeutisk hjälp vore direkt skadligt, då alla former av terapi förutsätter att objektet även är ett subjekt. Självmord? Nej. Hur skulle jag kunna begå självmord, när jag inte ens med säkerhet vet vem det är jag mördar?

Dessutom känns det som att ångesten kommer att klara av det sistnämnda själv. Att mörda mig alltså. Jag försöker oavbrutet förstå mig på den,

analysera den ner till dess beståndsdelar, men likt ett monster ur Cthulhu-mythologin är den för sinnena oemotaglig, och låter sig således inte beskrivas med ord. Som du ser är jag nästan benägen att beskriva ångesten som något transcendentalt, något bortom både den fysiska och andliga världen. Ty trots att varje ögonblick tycks mig diskontinuerligt, finns den där som en kontinuitet. Så är det väl med alla känslor, antar jag. Tur är det väl i alla fall att det finns en kontinuitet att hålla fast vid.

Dean

Dean

Du var för upptagen med att försöka känna tiden för att lära känna dig själv. Du kom i det avseendet närmare sanningen än någon av oss andra. Klandra inte dig själv; ditt liv är inte bortkastat. Känn inte heller någon skam över dina brev. Det är genom yttranden som tingen blir till. Sluta täcka över din spegel. Stifta bekantskap med dig själv.

Sal Paradise

Sal

Jag har lugnat ner mig nu. När jag läste vad jag skrev i förra brevet rusade jag ofrivilligt på huvudet. Hjärnan ser verkligen med avsmak på hjärtats alster, så att säga, men hjärtat är däremot det enda som tillför något, varför jag trots allt är glad att jag skickade iväg brevet. Cthulhu-allusionen får dock huvudsakligen bli ihågkommen i komiskt syfte (haha). Du får ha överseende med mina sinnessvängningar. Jag tror att jag kommer klara mig. Fan, även om jag inte klarar mig så kommer jag väl att klara mig i slutändan. Psyket har sina strategier för att hantera sådant här.

Grannen hörde av sig nyligen.

Hon hade äntligen tagit sig tid till att sätta upp persiennerna. Jag förklarade för henne att det inte längre var nödvändigt, att jag fann det rätt trevligt att vakna av solen varje morgon. Dessutom har jag utsikt över en vacker park från mitt fönster. Vid parkens omkrets flyter en oändlig ström av motorfordon fram, vilkas avgaser har gjort det angränsande gräset missfärgat, sjukt. Men vid en av kanterna har det otroligt nog växt fram en vit ros. Den utgör en alldeles underbar kontrast mot det sjuka gräset och asfalten. Jag önskar att du kunde se den.

Jag undrar hur länge den varar.

Dean Moriarty

Uppsats på temat Nya horisonter

Stran Aldur – delat första pris

Du påminner mig om någon Azad. Jag har talat med en pojke som ser ut som du. Jag kan inte sätta fingret på pojkens namn. Ditt liv bär mot sitt slut och situationen du befinner dig i just nu är besvärlig, men käre pojke – än är det inte slut. Vägen har en bit kvar och jag vill att vi blickar tillbaka. Vägled mig, så vägleder jag dig. Så var det ja, Muhammed hette han. Muhammed i grottan.

Du är vådligt ond. Jag får egentligen inte säga så. Mor hade slagit mig med sin handgjorda träslev från morbror Nerms kiosk nere i centrum om hon fick veta att jag talade till dig på detta vis. Mor har alltid vetat men känt sig tvungen att försvara något hon själv ibland tvivlar på, trots att hon vägrar erkänna det. Du är vådligt ond. Ta inte illa upp, jag uttrycker mig gärna istället för att sitta och ruttna av oförståelse. Jag vill inte att ilskan ska ta död på mig. Du förstår att innan min andning tar slut, innan mitt blod slutar att pumpa av kylan och innan jag fått i mig vad jag känner som halva, möjligtvis hela medelhavet vill jag förstå vad som inträffat och vad nästa korsning i vägleden innebär.

Jag önskar att du kunde se var jag befinner mig precis just nu, bland sjödjur i alla möjliga kulörer och sjögräs som slingrar sig runt mina bara ben och uttorkade fingrar, lika uttorkade som byns torkade vindruvor. Jag befinner mig i det blåa, i det tysta ekot tillsammans med alla femtio, nej femtioen kroppar flytandes omkring en utpumpad, skamlig gummibåt.

Titta hit Azad! Ett, två, tre. Åh se på dig, ett steg. Khaled, Azad tog sitt första steg!

Är det dig jag ser komma simmande mot mig? Om mor bara visste att jag skulle simma mot kulmen av livet tillsammans med dig, då hade hon använt sleven till att laga dolma och bjudit hem morbror Nerm som hade bjudit oss på Kurdistans bästa baklawa från sin numera korrupta kiosk i byn. Du förstår, jag är knappt tio år. Se här, än är jag inte tillräckligt gammal nog att nå upp till mina tio fingrar. Mor brukade säga att rynkorna kom så snart åldern når upp till människans tio fingrar, då börjar nämligen livets svårigheter. Du ska bara veta hur många rynkor jag har i ansiktet.

Din ilska är inte tillräckligt vass nog att ange som ilska. Jag känner varken hat eller ilska från dig kära Azad, snarare en mängd ovisshet som skriker efter att bli utfylld av kunskap. Vad ser vi här vid första stoppet?

Det var dagen innan jag fyllde tio. Mor tvingade mig att läsa om Koranen två gånger på tre dagar för att jag frågade om Gud gillade att se människor lida, det var det värsta jag gjort i hela mitt liv. Det är inte roligt att läsa ett verk vars slut redan är avslöjat, dessutom blev jag inte smartare än vad jag blev första gången jag läste Koranen. Mor brukade säga att det är bra att ha smakat på orden tills man förstätt dem, typiskt att jag inte har Koranen med mig nu, kanske hade slutet räddat mig upp från det iskalla havet jag befinner mig i. Det vore dock omöjligt, eftersom du vill att jag ska befinna mig här. Du är en vådligt ond typ du. Jag vill inte att du ska ta illa upp, för jag har ju trots allt levt hela mitt liv under dig.

Slut inte ögonen än, vi ska blicka tillbaka innan vi går mot nya horisonter.

Låt gå. Annars kommer min mors slev och hennes slag följa med mig in till paradiset och det vore rena rama mardrömmen, som morbror Nerm brukade skrika varje morgon när bönetropen från moskén, som en örfil på kinden väckte upp honom från hans drömmar om ett fritt liv i det fria Europa. *Azadi Europa.* Har du böcker och pennor i ryggsäcken? Bra pojken min. Skolan är nyckeln till livets godhet. Visa dem, pojken min. Khaled! Se, vår pojke bär sig av mot första dagen i skolan.

Nå, vad hände när du kom hem?

Andra stoppet är i Nusaybin. Någonstans i Turkiets mittpunkt. Ser du blicken på min mor? Jag förstod aldrig den svarta blicken i början, men den blev så vardaglig att den blev förståelig. Vi satt i vardagsrummet. Jag, i mina alldeles för trånga långkalsonger och alldeles för krulliga hår och min nyfödda lillasyster Mirin som föddes med ett ben för lite. Mor plågades lika mycket varje gång hon såg på Mirin eftersom läkaren menade att Mirins handikapp var Guds bestraffning mot min mor för att ha fött in ett oskyldigt barn under Turkiets värsta krigstid. Min far Khaled satt och blossade på sin egen-

gjorda cigarett. Far brukade röka som en skorsten den sista tiden. Han brukade säga att nikotinet fungerade som Turkiets politik: förjävlig. Jag tyckte mycket synd om min far. Han var en god man med ett gott hjärta. Det var det som i slutändan tog hans liv. Efter min fars död tvivlade jag på godhet, men mor sa att hon skulle slå mig med sleven om jag tvivlade över en självklarhet, så jag gick igenom den fasen ganska snabbt.

Den syriska regimen under president Bashar al Assad attackerar fortfarande civila med sprängttunnor från ryskbyggda helikoptrar, bomber från ryska stridsplan och också med artilleri. Länderna runt om Syrien håller på att stänga gränserna. Terrorgruppen Islamiska Staten och andra väpnade grupper attackerar landet. Se på tusan. Syrien börjar bli allt mer likt vårt Turkiet.

Rösten från radiospelaren skakade, ungefär som min röst när jag bad om förlåtelse med klumpen i halsen varje gång magister Pamuk piskade mina knogar med en linjal när jag talade på kurdiska istället för turkiska i klassrummet. Vi satt i vardagsrummet och andades alla fyra i samma takt till fläktens surrande, jag satt hopkurad av fläktens kyla, mor med fruktan i ansiktet, far med ciggarretten i munnen för att dämpa rädslan och syster Mirin som nyligen välkomnats in till en värld likt ett inferno, vilket kanske var orsaken till att mor och far döpte henne till just döden.

Sluta sprattla pojke, vattnet kommer längre in i lungorna. Ta det lugnt, vi tar oss till nya horisonter. Fortsätt att berätta.

Röster hördes utanför porten. Far höll in röken, mor tog hastigt handen för munnen, Mirin slutade gråta och jag andades inte längre i samma takt till fläktens surrande.

Vi kan inte stanna kvar. Kurdistan är inte längre det Kurdistan som varit. Vi ska ta oss till ett bättre ställe. Seså min son, jag kan inte heller simma, men Gud kan.

Fyra grönladda soldater stormade in i vardagsrummet och kolven på gevären slog till radion, glaset, tallriken och taylor så att allt föll ner på stengolvet. Rösten från radion försvann i ett korpulent surrande. Soldaternas

enorma ansiktshår som började vid nästippen ändå ner till nyckelbenen gav mig kalla kårar, jag förstod plötsligt varför mor hela livet avskytt fars diskussion om att spara ut skägg. Jag såg hur mor med sina moderliga reflexer greppade tag i min arm och drog mig in till sig samtidigt som hon tryckte sovande Mirin mot bröstet och gömde sitt eget ansikte bakom sin själ. Min far satt kvar i samma position och drog ännu ett bloss med skjortan uppknäppt som han alltid brukade. Jag försökte se vad som skedde, jag kisade igenom sprickan mellan mors bukfett och arm. De talade arabiska med far. Jag förstod inte arabiska, men har alltid tänkt att det måste svida så oändligt i halsmandlarna varje gång man uttalar bokstäverna Q och H.

Azad! Den sjunker, dra dig loss från din mors grepp och ta tag i min hand. Azad, hon är ändå sjuk! SLÄPP.

De slet tag i min fars cigarett och fimpade den med tre rotationer på fars

Flyktningbåt, Ockupationsmuseet i Tallinn. Foto: Hans Wolf

bröstvärta. Far bet ihop tänderna och gnisslandet hördes ända bort till hörnet där jag, mor och Mirin satt hopkurat. Jag fick plötsligt ett kraftigt behov av att skrika. När jag tänkte på dig och att det som är menat att ske måste ske, behärskade jag skamligt nog mitt behov. Far satt fortfarande kvar på den kurdiska mattan som tagit mor tretton år att sticka. Soldaterna greppade tag i min fars käke med en så kraftslagen rörelse att jag kände hur mors kropp ryckte till som att hon precis blivit träffad av en gevärkula. Mor började skaka något förfärligt. Jag fascinerades över kroppens fysiska reaktioner. Plötsligt blev orden levande i mina öron:

– Jag väljer hellre att dö än att lämna min fru och mina barn i händerna på Guds fiender. Ni kan ta mitt liv och mitt arbete, min kropp, min värdighet, ni kan ta precis vad ni vill men aldrig kärnbitarna av mitt hjärta. Far pekade på oss.

Far spottade på soldaten som stod framför honom så att en spottloska hammade längs soldatens ansiktshår. Soldaterna stod stilla i sekunder som kändes som år, sedan utbytte de en infantil blick och skrockade lätt med en kuslig ton som fick mig att gråta utan att i praktiken gråta. Det var som att min själ för en millisekund var så tom att jag blev uttorkad på kroppslig vätska. Mor som vanligtvis skulle ha hämtat slevan och slagit mig för att jag i stundens hetta omedvetet blött ned mig, satt så stilla att jag blev tvungen att lägga handen på hennes rygg för att se om hon fortfarande andades, men mest för att känna någon form av kroppslig omfamning.

Ett Två Tre. Andas ut.

Jag såg hur den ene soldaten utan motstånd eller någon form av samvete riktade upp ett gevär mot fars bleka panna. Det som sedan hände är precis som slutet i Koranen, förutsägbart. Mor hade fel, precis som du. Det förutsägbara ger knapast någon trygghet. Min far dog samtidigt som han hörde deras kusliga skrockande. Jag skulle nog säga att det är det som tär i mig mest. Ingen människa ska behöva somna in med ett sådant förfärligt läte.

Innan soldaterna lämnade vardagsrummet skrek de, vad min far skulle kalla för barnförbjudna ord till min mor samtidigt som de försökte slita av mors själ. De lämnade vardagsrummet och släpade med min fars döda kropp, vi fick aldrig ta farväl. Vi satt hopkurade i vardagsrummet i över fyra timmar. Alla i samma kroppsliga paralys i takt till fläktens surrande som vaggade oss in i en djup tystnad. Jag fascinerades återigen över kroppens fysiska reaktioner. Jag fascinerades över min enorma egoism som blev mitt redskap i en situation då min far behövde mig som mest. Det var du som tvingade mig. Min mors moderliga reflexer kom till fel användning. Hon tryckte Mirin så hårt mot bröstet att Mirin kvävdes till döds, tragiskt nog levde hon upp till sitt namn.

Mor tittar inte på mig längre. Hon ser mig, men samtidigt inte. Det är tomt. Jag vet inte hur vi ska ta oss framåt. Du ska vägleda mig, men jag finner ingen väg att ta. Ska jag ta mors

pengar i byrålådan innan det är försent? Ska jag göra det som alla andra i byn gör?

De skrockande soldaterna förföljde mig i mina onda drömmar. Mor började numera spendera dagarna vid fönstret och blicka ut över en dyster stad i köket samtidigt som hennes kropp hamnade i ett obehagligt gungande fram och tillbaka i takt till bombdåden som började närma sig vår hydda. Jag lyckades sno till mig bröd från grannens hus och gav alltid de största bitarna till mor. Jag lyckades även smita mig in till moskén på natten genom att klättra upp på taket och ta mig igenom ett stort hål som formats av en missil. Jag fann ett lugn i moskén eftersom det var den enda platsen där jag brukade gråta mig till sömns. Det var vid denna tidpunkt som mitt hat mot dig satte fart. Jag bad till dig i 365 dagar – men jag fick aldrig svar. Inte ens ett tack.

Såja lillgrabben. Livet är så. Tufft.

Jag betalade ett par män som skratade åt mig när jag kom med sedlar i handen. Efter att ha skratat sig mätta gav de mig en lapp med en tidpunkt och plats. Jag och mor skulle ta oss till Europa i en båt, precis som vi planerat innan mor blev sjuk, far skjuten och Mirin kvävd till döds av sin egen mor. När vi åkte iväg i gummibåten hörde jag mina byväänner skrika att jag numera var en fattig bondtölp efter att jag förlorat min far. Du förstår, vad är ett barn utan sin far? Vad är ett barn utan sin mor? Vådlig, precis som du.

Vad som sedan hände käre Gud, vet du redan. Jag vägrade släppa taget om min mors hand i båten. Vad skulle jag vara inför dina ögon då? Jag hade ju redan släppt far. Du förstår, innan jag hamnade här i havet drömde jag om hur en soldat med ett skägg lika tjockt som min smärta riktade upp ett gevär som de gjorde på far. Soldaten med skägget skrek att han dödar i Guds namn, samtidigt som böneutropen från moskén sjöng ut att Gud är den ende Gud som finns, och mor brukade ju alltid säga att du var god och ville människan väl. Käre Gud, jag förstår inte dig – trots att jag har levt hela mitt liv under dig.

Förlåt mig Gud, men jag vill gärna simma mot ljuset själv. Utan dig. Ta inte illa upp, men jag vill bara känna hur det är att leva utan din vägledning som är befruktat med ambivalens.

Säg inte till mor att jag talar på detta vis, du vet ju vad hon kommer göra med slevan. Laga kurdisk dolma för en dyster summering och för en ljus framtid.

Årsmöte och "mingel" den 16 mars kl 18.30

Kallelse årsmöte

Föreningens årsmöte 2016 äger rum i skolan onsdagen den 16 mars kl. 18.30. Den fullständiga dagordningen och årsberättelsen kommer att finnas vid mötet och även på hemsidan www.gamlablackebergare.se.

Eftersits & mingel

Efter årsmötet blir det tillfälle att umgås över en enkel förtäring som föreningen bjuder på. Huvudrätten blir

en överraskning, men som efterrätt utlovas repris av Carlos härliga Mousse au Chocolat från höstfesten.

Vi hoppas på stor uppslutning av föreningsmedlemmar och stipendiater för mingel och samtal.

Anmälan till eftersitsen senast den 7 mars per e-post aktivitet@gamlablackebergare.se eller till Kerstin Eliasson på telefon 070 3663928.

2015 i sammandrag

Föreningen bedriver en aktiv verksamhet både för befintliga medlemmar och för skolans elever. Mer finns att läsa i föreningens årsberättelse som kommer att finnas på hemsidan. Här ges bara ett kort sammandrag av verksamheten.

Föreningen hade 334 medlemmar under 2015. Föreningens ekonomi är god och, och årets resultat blev ett överskott om 4.289,63.

Programverksamhet

Huvudansvariga Kerstin Eliasson, Marianne Berggren och Lena Rönnerfält.

Under 2015 har aktiviteter ordnats i föreningens regi.

Årsmötet onsdagen den 11 mars

Samtliga styrelseledamöter omvaldes.

Medelhavsmuseet 16 april

30 föreningsmedlemmar deltog.

Riksarkivet 19 maj

Ett 20-tal gamla blackebergare var med.

Julius hus 14 oktober

21 besökare

Höstfest 13 november

Franskt tema med ett 60-tal gäster varav sju inbjudna elever från skolan.

Moderna Museet 1 december

Ett drygt 20-tal gamla blackebergare deltog.

Därtill har medlemmarna kunnat delta i skolans aktiviteter. 2015 gavs musikalen **Grease** och den årliga **retoriktävlingen** genomfördes.

Samverkan med skolan

Huvudansvarig: Bengt Palmjöf

Den viktigaste delen av föreningens

engagemang i skolan består av de olika stipendier, priser och ekonomiska stöd som föreningen bidrar med. Under 2015 delade föreningen ut 26.990 kronor i ekonomiskt bidrag. Det gäller Sommarstipendiet – det sk kamratpriset – om 5.000 kronor, uppsatspriset om sammanlagt 8.500 kr, Kunskapspriset 5.560 kr, Retorikpriset 4.000 kronor. Därtill kommer bidrag om 3.000 kr till kurators handkassa för att kunna hjälpa behövande elever.

Rekrytering och stöd för jubileer

Huvudansvarig Lena Rönnerfält
Som ett led i vår rekrytering av medlemmar till föreningen genomför vi programaktiviteter där även icke-medlemmar är välkomna – särskilt kan då nämnas den årliga höstfesten. Vi tog också fram ett reklamblad att dela ut vid t ex höstfesten och studentjubileer.

Kommunikation med medlemmarna

Huvudansvariga Hans Wolf och Lenart Holmqvist

Under 2015 har två nummer av Medlemsbladet publicerats. En pappersversion i färg har satts upp på föreningens informationstavla. Gamla Blackebergares hemsida har under året haft 72 besök dagligen.

Medlemmar som uppgivit e-postadress har regelbundet fått påminnelser om program och även om luncherna i skolan den första tisdagen varje månad.

Dagordning för årsmöte

1. Mötets öppnande
2. Mötets behöriga sammankallande
3. Val av ordförande, sekreterare och justeringsmän för årsmötet
4. Årsberättelse och årsredovisning
5. Disposition av överskott. Styrelsen föreslår att årets överskott överförs i ny räkning.
6. Revisionsberättelse Redovisas på mötet.
7. Ansvarsfrihet för styrelsen
8. Fastställande av årsavgift för 2017
Styrelsen föreslår att årsavgiften ska vara oförändrad 150 SEK för fullbetalande och 50 SEK för juniorer.
9. Stipendier
Styrelsen föreslår att stipendier delas ut i minst samma omfattning som tidigare. Vi har under 2015 delat ut stipendier för främjande av kamratskap, uppsatstävling, retoriktävling, kunskapspriset samt bidrag till skolans kurator att använda till goda ändamål.
10. Val av styrelse, revisor, revisorssuppleant och valberedning. Valberedningens förslag presenteras på mötet.
11. Förslag till stadgeändring § 5. Andra meningens bör förses med ett tillägg inom parentes: (gäller endast ny medlem).
12. Övriga frågor
13. Mötets avslutning

En lärare berättar

Magisterns batalj med Makarna Märkvärdig

Åh, vad jag är arg! Jag är så förbannad! Jag är så arg så jag ljuger inte om jag säger att jag är lärare. Lärare, vad är det för någonting? Lärare blir bara de som inte blir något annat. Se bara på idrottslärarna! Misslyckade stavhoppare hela bunten. För att inte tala om kemilärarna. Pyromaner som är för nervösa för att leva ut sina verkliga böjel-

stigit av bussen!" Tänk om jag skulle säga samma sak i klassrummet, vad skulle jag få för svar då?

"Jag säger inte ett ord till förrän du har gått ut."

"Skönt, fortsatt så."

Åh, vad jag är arg!

Och så pratar alla om att höja lärarnas status. Inte är det någon som talar

nel och Hugo Boss utmanar brandlarmet. Jag tar emot dem. Förakt och hat möts i ett handslag av stål. Kraftmätningen mellan den rigide tjänstemannen och inflytelserika föräldrar har börjat.

Frågan gäller varför Carl-Hampus bara har fått E i betyg istället för den förväntade något hårdare vokalen. Föräldrarna hänvisar till betyg i andra ämnen, till betyg från tidigare skolor och till utlåtande från en till familjen närliggande lärare på ett privat pannkaksinstitut.

Jag hatar och hatar.

Herr och fru Märkvärdig tror att det är något annat jag gör när det i själva verket är min Luger 39 jag kramar i byxfickan. Men jag skjuter dem inte. Inte den här gången. Jag behärskar mig och förklarar med en ängels tålmod att anledningen till att Carl-Hampus inte kan erhålla något högre betyg är att hans studieresultat inte uppfyller skolverkets kriterier för dessa, och sedan med sprucken röst och en smula förloerat tålmod, att Carl-Hampus är en tålllös, genomkorkad dökalle utan varken vilja eller ambition och i allt väsentligt bräs på sina vidriga föräldrar!

Utvecklingssamtalet har nu tagit en ny vändning. Häpen tystnad råder för ett ögonblick i klassrummet och stämningen känns faktiskt lite sur. Men så börjar herr Märkvärdig att skrika. Han säger fula ord och gör grimaser. Han välter bänkar och drar med naglarna mot tavlan. Han hytter med näven och är ytterst ohyfsad. Men jag sitter bara tyst och ser oförstående ut. Nu tar även fru Märkvärdig i och skriker att detta var det värsta de har varit med om, och att detta var det sämsta utvecklingssamtalet någonsin. Och så går de utan att stänga dörren efter sig. Det är väl så folk är nu för tiden.

Men jag tycker att det har gått bra. De gick och jag sköt dem aldrig.

Test: Petter Jenner

Foto: Hans Wolf

Blackebergsläraren Petter Jenner brukar sätta färg på julavslutningarna i skolan med sina personliga och sarkastiska kommentarer som krönikör och jultomte. Att grytan fortsatt att koka sedan senast framgår av detta inlägg som Medlemsbladet mottagit.

ser. Står i dragskåpet hela dagarna och hackar tändar. Själv ville jag så gärna bli busschaufför. Tänk er, busschaufför! Uniform, pressveck, blanka knappar och en liten båtmössa högst upp. Det är annat det än lärare. Jag menar, hur ser lärare ut? Sandaler, manchetbyxor utan skärp och rutig flannelskjorta. Man ser i min själ inte klok ut! Varken pressveck eller blanka knappar.

Nej, busschaufför skulle man ha blivit om det inte vore för att jag har så dåligt omdöme. Som busschaufför har man en viktig position i samhället och bestämmer vem som ska komma i tid till arbetet och vilka som ska komma en halvtimme försent. Lärare är ju bara obehöriga och inkompetenta.

"Gå och ställ dig sist i kön!" "Den här biljetten är ogiltig." "Det saknas fortfarande en och femtio." Som busschaufför har man makt och pondus. "Jag kör inte en meter förrän du har

om att höja busschaufförernas status. Inte behövs det någon tvåprocentig lönehöjning för att höja busschaufförernas status. Det är bara lärarnas status som höjs av en tvåprocentig löneökning. En busschaufför behöver ingen hjälp. En busschaufför vet sitt värde och behöver inte se sig för. Han bara blinkar och svänger rakt ut i gatan. Eventuella medtrafikanter står sig bokstavligen talat slätt.

Men värst av allt, *värst av allt!* är väl de här utvecklingssamtalen. Långt efter arbetstid ska man sitta i ett muggigt klassrum på sönderklottrade möbler och ta emot högfärdiga föräldrar och deras ouppfostrade barn. Man hör dem långt innan man ser dem. Herr och fru Märkvärdig smäller sina mycket upptagna klackar mot korridorrens golv. De har tagit av sin dyrbara tid för att tala med mig på min obetalda arbetstid. Så står de i dörröppningen. Dior, Cha-

Julius hus

Julius sondotterdotter Ebba Hedberg berättade livfullt och engagerat.

Julius hus på Bondegatan var väl inte allom välbekant för de blackebergare som fick plats där på ett studiebesök den 14 oktober. Men det blev en riktig fullträff för en mer innehållsrik personhistoria, svensk företagshistoria och arkitektonisk renässans är svår att tänka sig.

Skåningen Julius Westerdahl blev föräldralös vid tre års ålder. Så småningom kunde han utbilda sig till kanelugnsmakare men en äldre bror fick

över honom till bagarbranschen. Vid 16 års ålder kom han med brodern till Stockholm 1862 och tillsammans startade de bageri på Söder. 1877 begav sig Julius ut på en resa som bagargesäll i ryska armén under rysk-turkiska kriget. Tillfrisknad från kolera i S:t Petersburg kunde han återvända till Stockholm. Han använde framgångsrikt en kalljäsningssmetod som han utvecklat under nödåren i Ryssland. 1889 lät han bygga huset på Bondegatan.

Själva bageriet flyttade några kvarter, men Julius hus blev kvar som kontor och bostad för släkten. Julius avled 1926. Sonen Nils hade då tagit över och kom, förmodligen för att hjälpa sin sjuka hustru, att också intressera sig för sjukvårdsbranschen. Han lärde känna många av Stockholms ledande företagare.

Julius sondotterdotter Ebba Hedberg berättade livfullt och engagerat denna historia för oss, ända till dess spännande vändning. Det verkade som om släkten av ekonomiska skäl skulle få lämna huset 2005, de stod redan på gatan för utrymning. Men murgrönan rasade plötsligt ned från fasaden, som ett omen att något hänt: de fick ett ekonomiskt stöd som de utnyttjade på bästa sätt. Huset kunde renoveras och fick Stockholms läns hembygdsförbunds byggnadsvårdspris. Verksamheten finansieras nu delvis genom några kontorsvåningar, men det går också för allmänheten att komma dit genom studiebesök och på tesalonger. Som stiftelse kan de nu själva dela ut stipendier.

Ebba Hedberg fick frågan om husets 125 år inte vore värda en dokumentation i bokform, och det lät som om det var på gång.

Text och foto: Hans Wolf

Realistiska foton och fantasifulla verklighetsmaskiner

Det var en mörk decemberkväll vi tog oss till Moderna museet för att se två helt väsensskilda utställningar. Den ena var "En bildberättelse om det goda hemmet" med foton av två fotografer: Anna Riwkin som från senare delen av 1930-talet ägnade sig åt reportagefotografi och följde och dokumenterade svenska romers liv 1954-55 och Björn Langhammer. Han träffade 1957 Katarina Taikon som blev en av Sveriges mest framträdande medborgarrättsaktivister. Björn och Katarina gifte sig 1961 och romernas liv blev sedan ett centralt tema i hans fotograferande. Utställningen fokuserade på den politiska och sociala utvecklingen mellan åren 1955-1965, en omvälvande tid då romer fick sina medborgerliga rättigheter, men även ett "före" som berättade om förbud för romer att invandra till Sverige ända fram till 1954 och ett "efter" med Skånepolisens olagliga regist-

Gunilla Nordström guidar till utställning om Sveriges romer.

tering av romer 100 år senare. Mycket kändes bekant för oss som var barn under de dokumenterade åren.

Olafur Eliassons "Verklighetsmaskiner" med en fläkt som cirklade i oregel-

bundna banor ovanför våra huvuden, vatten som pumpades frenetiskt upp i kaskader, en mossstäckt vägg och en

Forts på nästa sida

Bodil Malmsten död

Det finns tragiska skäl att inleda i böckernas värld, med DN Kultur den 30 januari: Gamla Blackebergaren **Bodil Malmsten** hyllas av Cilla Naumann för sin diktsamling "Det här är hjärtat".

Med den bröts för ett år sedan Bodil Malmstens 22-åriga tystnad som poet. Det som har förflutit sedan kallar artikelförfattaren "ett sorgear" med allt vad det innebär av plikt att ta sig samman och att leva vidare.

Bara en vecka efter att artikeln skrevs avled Bodil Malmsten, 71 år gammal.

Svenska som andra språk

Det händer ofta att det som kallas riksmidier beger sig till Blackebergs gymnasium om de vill belysa en allmän och omdiskuterad fråga som verkligen har riksintresse. Häromveckan, den 22 januari, var det Svenska Dagbladet som ägnade en stor del av sin förstasida åt en bild av **läraren Karin Spolin** och hennes klass. Det var en puff för nästan ett helt uppslag inne i tidningen.

Karin är lärare i svenska som andra språk. Detta program, språkintrouktion, finns i skolan parallellt med de vanliga gymnasieprogrammen. Anledningen till att denna undervisning blivit särskilt aktuell är debatten om kulturskillnader kan ha något samband med de övergrepp som förekommit vid musikarrangemang och nyårsfiranden.

Detta har ju bestridits av en del. Reportern Karin Thurffjell möts av skiftande reaktioner också bland skolans

elever som nu får lektioner i samlevnad och svensk kvinnoösyn: allt från instämmanden och acceptans till problematisering. Några tycker att idén är bra och att problemen finns, det tar tid att anpassa sig. Andra känner sig utpekade.

Skolmaten

Den lokala Bromma Tidning har i ett nummer strax före jul tagit upp en fråga som kan tyckas vara lokal, men som säkert också har betydelse för samvaro och gemenskap: skolmaten. En bild från Blackebergs matsal tar upp nästan hela förstasidan vilket åtföljs av ett bildreportage på insidorna: "De gör skolmat från grunden" med restaurangchefen **Carlos Banda** bland de intervjuade. Gamla Blackebergare kan ju själva testa kl 12 den första tisdagen i varje månad.

Svensk Wikipedian

En trappa upp hittar man **Einar Spetz**, ny bibliotekarie i Blackebergs gymna-

sium sedan början av december. Han finns med i ett stort reportage i Dagens Nyheters kulturdel den 15 januari. Det handlar om Wikipedias femtonårsjubileum. Det visar sig att Einar är utsedd till svensk representant för Wikipedianerna. De har ju ibland sagts vara visionärer. Men världsförbättrare vill han inte kalla sig, det skulle kännas förmätet.

Jonas Orring

I Axxess TV den 19 januari drog en vind från det kalla kriget genom programmet "Stasi i Sverige" med professor Birgitta Almgren. **Jonas Orring**, som kom från Bromma läroverk till Blackeberg redan under vår skolas andra läsår 1950, uppgavs ha tillhört de främsta tillskyndarna av samarbetet med DDR:s skolpolitiker. Det innebar bland annat att svenska lärare gick på delvis ideologiskt färgade kurser i DDR. Orring kvarstod i skolans tjänst till 1961 men var ofta tjänstledig som rektor för Höglandsskolan och extra ordinarie undervisningsråd. Senare blev han chef för Skolöverstyrelsen.

En debatt om hans roll i denna fråga mellan Birgitta Almgren och statssekretären Kjell Larsson kan följas på nätet i den socialdemokratiska tidskriften Aktuellt i politiken.

Text: Hans Wolf

Bild: Riksarkivet

Foto: Hans Wolf

Forts från föregående sida

labyrint av färgad rymd aktiverade en annan del av hjärnan. Olafur Eliasson med dansk-isländsk bakgrund är en bildkonstnär som arbetar med många olika medier som installationer, måleri och skulptur. Framförallt ljus, men även färg, form, vind och vatten är centrala inslag i hans konst. För att kunna realisera projekten krävs ett samarbete med cirka 90 personer, t.ex. arkitekter, ingenjörer, tekniker och konstvetare. Tankar om olika "verkligheter" byttes vid vårt middagslångbord i restaurangen vid kvällens slut.

Text: Lena Rönnervält

Foto: Hans Wolf

Vårens program

Konstpromenad på Kungsholmen

Den sista programpunkten före sommaren är traditionsenligt i maj, och då vill vi lika traditionsenligt gärna komma ut i försommarkvällen. Denna gång planerar vi en konst- och arkitekturvandring i det nya området på nordvästra Kungsholmen med Marie Andersson som konstguide. Marie känner vi och uppskattar mycket sedan hon gjorde ”konståkning” med oss på tunnelbanan hösten 2014.

Där det gamla industriområdet Hornsberg på Kungsholmen låg växer nu ett helt nytt bostadsområde fram. Vi börjar vår vandring i den historiska Kristinebergsparken, som rustats upp och fått flera nya konstverk, innan vi fortsätter ner mot vattnet och Hornsbergs strand. Här får vi veta mer om arkitektur, konst och stadsplanering bakom detta redan mycket populära nya område. Vi vandrar längs med den nyanlagda Hornsbergs strandpark och avslutar med ett mycket speciellt konstverk i Brovaktarparken.

Därefter äter de som vill middag vid Hornsbergs strand på Primo Ciao Ciao med härlig utsikt över vattnet mot Huvudsta och Minneberg. I kvällssol, hoppas vi. Från restaurangen är det inte långt till buss nr 50 och nr 61 som tar oss till Fridhemsplan eller längre.

Tid: Tisdag 17 maj 2016 kl 16.20. Visningen börjar kl 16.30.

Plats: T-banestation Kristineberg

Kostnad: 130 kr för vandringen. (150 kr för icke medlem). Måltiden betalar var och en för sig. Allt betalas på plats.

Anmälan: Senast den 6 maj till Marianne Berggren, e-post aktivitet@gamlablackebergare.se. Ange om du vill delta både i visning och efterföljande måltid. Vi måste beställa bord i förväg på Primo Ciao Ciao.

Foto: Lennart Johansson, Sthlms stad

Bartók, Beethoven och italiensk buffé

Kultur och mat är en bra kombination. Vi har återigen lyckats få biljetter till Konserthuset 27 april då Bartóks Rumänska danser och Beethovens fjärde symfoni framförs av Kungliga Filharmonikerna under ledning av Susanna Mälkki. Det finns ett kvinnligt finskt dirigentunder också. Hon är en av inte särskilt många internationellt etablerade kvinnliga dirigenter och vi kommer att se henne i profil från våra körläktarplatser.

Det sägs ibland att Bartóks stråkkvartetter tog vid där Beethovens stråkkvartetter slutat hundra år tidigare. Men Bartók kunde också förena sin intensiva eld som tonsättare med ingående studier av traditionell folkmusik på Balkan kring förra sekelskiftet, något som djupt hängde samman med hans känsla för naturen. Även bland Beethovens verk finns flera som har sin grund i folksånger. Men fjärde symfonin, med sin för symfonierna inte helt vanliga sökande inledning följd av blixtrande vitalitet, för snarast tanken till ett utbrytningsförsök efter hans tragiska ”Heiligenstadttestamentet” och ”Eroicasymfonin” tidigare.

Efter konserten som beräknas ta en timme utan paus följer de som vill med till Ristorante Serwitos Osteria, hörnet Regeringsgatan/ Brunnsgatan för en förbeställd italiensk buffé med ett glas vin och kaffe för 250 kronor.

Tid: Onsdag 27 april kl. 17.30 då Hans Wolf ger en kort introduktion till kvällens konsert. Konserten börjar kl. 18.00. (OBS! Begränsat antal platser, inbetalningstid avgör turordning).

Plats: Samling i Konserthusets foajé vid skivbutikén.

Kostnad: Anmälan till konserten sker genom inbetalning av biljettkostnaden (100 kr) samt för den som följer med till den italienska buffén (250 kr därtill) till Föreningen Gamla Blackebergares pg 117 99 11-1 senast 13 april. Glöm inte att ange ditt namn. Tidpunkt för inbetalning avgör turordning.

Årsmöte med eftersits

Föreningens årsmöte 2016 äger rum i skolan onsdagen den 16 mars kl. 18.30. Den fullständiga dagordningen och årsberättelsen kommer att finnas vid mötet och även på vår hemsida.

Efter årsmötet blir det tillfälle att umgås över en enkel förtäring som föreningen bjuder på. Huvudrätten blir en överraskning, men som efterrätt utlovas repris av Carlos härliga Mousse au Chocolat från höstfesten.

Vi hoppas på stor uppslutning av föreningsmedlemmar och stipendiater för mingel och samtal.

Anmälan till eftersitsen senast den 7 mars per e-post aktivitet@gamlablackebergare.se eller till Kerstin Eliasson på telefon 070 3663928.

Årets musikal

Årets musikal i Blackebergens gymnasium håller sig till skolmiljö, vilket närmast blivit gängse på senare år.

”High School Musical” blev 2006 Disney Channels mest framgångsrika musikal dittills och fick två uppföljare. Det är fråga om en modern version av ”Romeo och Julia”: två grupper ska försöka sätta upp en musikal. Det läggs många hinder i vägen av de rivaliserande grupperna. En leds av en basketstjärna och en av en studiebegävnig – det låter nästan som en bild av 1950-talets Blackeberg.

Det blir två kvällsföreställningar, 17/5 och 19/5 kl 19. Gamla Blackebergare kan **reservera biljetter** à 60 kronor genom Hans Wolf, mail aktivitet@gamlablackebergare.se.

Final i retorik

Gamla Blackebergare är välkomna till skolans årliga retoriktävling där föreningen sponsrar andrapristagaren. Finalen äger rum tisdagen den 22 mars kl 15, alltså ett oratoriskt fyrverkeri precis före påsklovet.

